

Vizsgafeladatok készítésének eljárásrendje

Érvényes: 2023.08.01-től

Összeállította:
Bálint Ágnes
minőségbiztosítási vezető

Jóváhagyta:
Strasisnki Zsuzsanna
vizsgaközpont vezető

1. Vizsgával szemben támasztott követelmények

A vizsga legyen:

- pártatlan,
- objektív,
- érthető és világos,
- az adott idő alatt megvalósítható,
- kerülje az egyoldalú fókusz és a túlzott specializációt,
- mérje a meglévő szakmai kompetenciát,
- mérje az elért tanulási eredményeket,
- nyújtson megbízható eredményeket,
- valójában azt ellenőrizze, amit a tartalom szempontjából ellenőriznie kell,
- tegyen különbséget a különböző teljesítmények között,
- gazdaságos,
- produktumai legyenek lehetőleg használhatók,
- országosan összemérhető,
- feleljen meg a képzési és kimeneti követelményeknek, programkövetelmények előírásainak és egyben képezze le az adott munkakörrel, feladatkörrel kapcsolatos tevékenységeket, elvárásokat.

Minden fejlesztett feladatnak a vonatkozó Képzési és Kimeneti Követelményekben meghatározott mérési tartalommal kell bírnia. Minden fejlesztett feladatnak a KKK-ban, PK-ban meghatározott időtartam alatt teljesíthetőnek kell lennie. Az elkészített értékelési útmutatóknak meg kell egyezniük a KKK-ban, PK-ban meghatározott értékelési szempontokkal.

2. Szakmai vizsga vizsgafeladatainak készítése

2.1. Az interaktív vizsgafeladat-készítés szervezésének és lebonyolításának folyamata

A Vizsgaközpontnak a feladatfejlesztésben nincs közvetlen szerepe.

2.2. A projektfeladatok összeállításának folyamata

A feladatfejlesztő bizottság létszáma klasszikus **feladatfejlesztés esetében 1-3 fő**. Gazdaságossági szempontok figyelembevételével – az irányítási, minőségi, titoktartási, etikai követelmények sérelme nélkül – a Vizsgaközpont együttműködést kezdeményezhet más vizsgaközpontokkal a feladatfejlesztések költségeinek optimalizálása érdekében. Más vizsgaközpont – elfogadott jogosult szervezet által fejlesztett feladatok esetén is – vizsgaközpont felhasználás előtt szűrőpróbaszerűen meggyőződhet a fejlesztett feladat megfelelőségéről. A projektfeladatok készítésében a vizsgaközpont olyan szakértőkkel működik együtt, akik rendelkeznek:

- felsőfokú szakmai végzettséggel
- legalább öt év oktatási és vizsgáztatási tapasztalattal
- a feladatkészítés időpontjában vagy oktatnak vagy szakmájukban aktívan dolgoznak.

A vizsgaközpont több vizsgafeladat fejlesztésére és / vagy feladatrész fejlesztésére kéri fel a bizottságot / bizottságokat.

A bizottságok lehetőség szerint ne álljanak kizárólag iskolai oktatókból vagy kizárólag vállalati oktatókból / gyakorlati szakemberekből, azaz a bizottság munkájában oktatók és a gazdaság képviselői közösen készítsék el javasolataikat.

A bizottság munkájának támogatását és ellenőrzését az akkreditált vizsgaközpont erre a feladatra kijelölt munkatársa vagy a vizsgaközpont által megbízott személy végzi. Ha a bizottság nem a megfelelő ütemben vagy minőségben végzi feladatát, a vizsgaközpont a felkérést visszavonhatja, és új bizottságot kérhet fel.

A projektfeladatokat készítő bizottság a Képzési és Kimeneti Követelmények alapján végzi munkáját és készíti el az adott szakmára az egy vagy több részfeladatról álló projektfeladatot és értékelését.

A bizottság munkája min. 4 órás workshop-pal kezdődik, ezt min. 3 megbeszélés követi a bizottság ütemezésében. A munka utolsó fázisa min. 4 órás workshop-pal zárul, ahol a bizottság tagja elkészítik a feladat layout-ját, összeállítják az értékelési útmutatót és a feladat értékelőlapját, segédanyagokat.

Az elkészült projektfeladat-dokumentációt 1 független szakértő véleményezi. Az elkészült vélemény alapján a vizsgaközpont megbízottja és / vagy a feladatkészítő bizottság elvégzi a szükséges változtatásokat.

A paraméterváltoztatott feladatot a vizsgaközpont által felkért helyszínen egy átlagos képességű tanulócsoporthal kipróbálják. A kipróbálás eredményéről rövid beszámoló készül. A beszámoló eredményeit a projektfeladat készítő bizottság a vizsgaközpont megbízottjával elemzi és a szükséges javításokat végrehajtja.

A módosított projektfeladatot egy szimulált vizsgahelyzetben egy választott képzőintézményben a bizottság legalább egy tagja és a vizsgaközpont megbízottja jelenlétében kipróbálják. A vizsga értékelése a szabályzatnak megfelelően az értékelőlapokon történik, olyan vizsgabizottság (mérő, értékelő) jelenlétében, akik sem a feladatkészítésben, sem a feladatok ellenőrzésében nem vettek részt. A próbavizsgának helyet biztosító képzőhely nyeresége, hogy a próbavizsgáztatók a tanulóknak visszajelzést adnak az értékelőlapok alapján, így a képzőhelyek és a vizsgázók rendelkeznek egy független visszajelzéssel és vizsgatapasztalattal. A próbavizsgázókkal és a vizsgáztatókkal a jelen lévő feladatkészítő-bizottsági tag és a vizsgaközpont megbízottja értékeli a feladatokat.

A próbavizsga után a feladat-készítő bizottság egyeztet a tapasztalatokról és szükség esetén módosítja a feladatot, az értékelési útmutatót és az értékelőlapot, segédanyagokat. Véglegesítés előtt a feladatkészítőbizottság kötelezően ellenőrzi az elkészített dokumentációt.

A bizottság a vizsga előtt lehetőség szerint min. 60 nappal a végleges projektfeladatot eljuttatja a vizsgaközpont vezetőjének, aki titkosítja a feladatot a vizsgáig.

A vizsgahelyszínek lehetőség szerint 50 nappal a vizsga előtt megkapják a vizsgához szükséges eszközök listáját (kibővítve néhány a vizsgán nem használandó eszközzel), hogy a vizsgát elő tudják készíteni.

2.2.1. A projektvizsgafeladat készítés szervezésének és lebonyolításának folyamatlépései **Általános, klasszikus projektfeladat fejlesztés Képzési és Kimeneti Követelmények alapján**

Projektfeladat fejlesztése, értékelési útmutató fejlesztése, értékelőlap fejlesztése, segédanyagok készítése.

1. Vizsgaközpont vezető megbízza a feladatkészítő bizottságot (1-3 fő)
2. Bizottsági ülések, workshop-ok keretében történő feladatkészítés (min. 4 órás workshop, + min. 3 megbeszélés + min. 4 órás záró workshop)
3. Független szakértő véleményezése (1 fő)
4. Szükséges módosítások elvégzése
5. Validálás 1 (szükség szerint): Próbamegoldás tanulócsoporthal (átlagos tanulócsoporthal) (paraméterváltoztatott feladat)
6. Szükséges módosítások elvégzése
7. Validálás 2 (szükség szerint): Próbavizsga a készítéstől, ellenőrzéstől független mérő és értékelő vizsgabizottsági tagokkal. (paraméterváltoztatott feladat)
8. Szükséges módosítások elvégzése a feladaton, értékelési útmutatón, értékelőlapon, segédanyagokon a feladatkészítő bizottság által.
9. Ellenőrzés, véglegesítés
10. Titkosítás

Amennyiben a Képzési és Kimeneti Követelményekben leírt projektfeladat erősen szabályozott és kevés szabadságot hagy a fejlesztőknek, abban az esetben a feladatfejlesztés a Programkövetelmények projektfeladatainak fejlesztésénél leírtak szerint történhet.

3. Képesítő vizsga vizsgafeladatainak készítése

3.1. Az írásbeli vizsgafeladat készítés szervezésének és lebonyolításának folyamata

Az írásbeli feladatkészítő szakértők létszáma átlagosan 2-3 fő.

Gazdaságossági szempontok figyelembevételével – az irányítási, minőségi, titoktartási, etikai követelmények sérelme nélkül – vizsgaközpont együttműködést kezdeményezhet más vizsgaközpontokkal a feladatfejlesztések költségeinek optimalizálása érdekében. Más vizsgaközpont – elfogadott jogosult szervezet által fejlesztett feladatok esetén is – Vizsgaközpont felhasználás előtt szűrőpróbaszerűen meggyőződhet a fejlesztett feladat megfelelőségéről.

A feladatok készítésében vizsgaközpont olyan szakértőkkel működik együtt, akik rendelkeznek:

- felsőfokú szakmai végzettséggel az adott szakterületen
- legalább öt év oktatási és vizsgáztatási tapasztalattal
- a feladatkészítés időpontjában vagy oktatnak vagy szakmájukban aktívan dolgoznak.

A felkért szakértők lehetőség szerint nem állhatnak kizárólag oktatókból vagy kizárólag gyakorlati szakemberekből, azaz a fejlesztő munkában oktatók és a gazdaság képviselői közösen készítsék el javaslataikat.

A vizsgaközpont több vizsgafeladat fejlesztésre kéri fel a szakértőket.

A fejlesztési munka támogatását és ellenőrzését az akkreditált vizsgaközpont erre a feladatra kijelölt munkatársa vagy a vizsgaközpont által megbízott személy végzi. Ha a szakértők nem a megfelelő ütemben vagy minőségben végzik feladataikat, a vizsgaközpont a felkérést visszavonhatja, és új szakértőket kérhet fel. Az elkészült írásbeli vizsgafeladatot egy független szakértő véleményezi. A független szakértői véleményezés után a készítők, amennyiben szükséges, átdolgozzák a feladatsort. A feladatsor egy képző intézményben validálásként kipróbálásra kerül (más feladatsorba beágyazva vagy paraméterváltoztatott feladatként).

Amennyiben független képző intézmény nem vonható be a kipróbálásba, úgy korábban végzett, kevés munkatapasztalattal rendelkező szakember felkérhető. Az írásbeli vizsgákat lehetőség szerint minimum 4 fővel szükséges kipróbálni. Amennyiben a feladat jellege lehetővé teszi, úgy a validálásra a feladatkészítéstől független szakértő(k) kérhető(k) fel.

A próba eredményei alapján a feladatkészítő szakértők szükség esetén, módosítják a feladatsort. A feladatsorok ellenőrzést követően kerülnek jóváhagyásra.

3.1.1 Az írásbeli vizsgafeladatkészítés szervezésének és lebonyolításának folyamatlépései

Feladatsor fejlesztése, értékelési útmutató fejlesztése, értékelőlap fejlesztése, segédanyagok készítése.

1. Vizsgaközpont vezető megbízza a feladat-készítő szakértőket (2-3 fő) feladatkészítésre (több feladatsor)
2. Független szakértői véleményezés (1 fő)
3. Szükséges módosítások elvégzése
4. Validálás Próbavizsga (képzőintézményben) (más feladatsorba beágyazva vagy paraméterváltoztatott feladatként)
5. Szüksége esetén módosítások elvégzése
6. Ellenőrzés, véglegesítés
7. Titkosítás

3.2 A projektvizsgafeladat készítés szervezésének és lebonyolításának folyamata

A projektfeladatok készítő szakértők száma arányos a fejlesztendő feladat összetettségével 1-2-3 fő.

Gazdaságossági szempontok figyelembevételével – az irányítási, minőségi, titoktartási, etikai követelmények sérelme nélkül – a vizsgaközpont együttműködést kezdeményezhet más vizsgaközpontokkal a feladatfejlesztések költségeinek optimalizálása érdekében.

Más vizsgaközpont, elfogadott jogosult szervezet által fejlesztett feladatok esetén is Vizsgaközpont felhasználás előtt szűrőpróbaszerűen meggyőződhet a fejlesztett feladat megfelelőségéről.

A feladatok készítésében vizsgaközpont olyan szakértőkkel működik együtt, akik rendelkeznek:

- felsőfokú szakmai végzettséggel az adott szakterületen
- legalább öt év oktatási és/vagy vizsgáztatási tapasztalattal,
- a feladatkészítés időpontjában vagy oktatnak vagy szakmájukban aktívan dolgoznak.

A készítésben, véleményezésben részt vevő szakértők között lehetőség szerint oktató és gyakorlati szakértő is meg kell jelenjen. A Vizsgaközpont több vizsgafeladat fejlesztésre kéri fel a szakértőket.

A szakértők munkájának támogatását és ellenőrzését az akkreditált vizsgaközpont erre a feladatra kijelölt munkatársa vagy a vizsgaközpont által megbízott személy végzi. Amennyiben a szakértők nem a megfelelő ütemben vagy minőségben végzik feladataikat a vizsgaközpont a felkérést visszavonhatja, és új szakértőket kérhet fel.

A projektfeladatokat készítő szakértők a Programkövetelmények alapján végzik munkájukat és készítik el az adott szakmára az egy vagy több részfeladatból álló projektfeladatot és értékelési útmutatót, segédanyagokat. A szakértők munkája egy workshoppal kezdődik, ezt minimum két megbeszélés követi a bizottság ütemezésében. A munka utolsó fázisa szintén egy workshoppal zárul. Az utolsó workshop-on a bizottság tagja elkészítik a feladat layout-ját, összeállítják az értékelési útmutatót és a feladat értékelőlapját, segédanyagokat.

Amennyiben a Programkövetelmény erősen szabályozza a feladatot, a feladatfejlesztés workshop nélkül megbeszélésekkel is történhet a szakértők ütemezésében.

Egyszemélyes feladatfejlesztésre való felkérés abban az esetben lehetséges, ha a Programkövetelmény feladatleírásának tartalma, a feladat összetettsége, jellege azt lehetővé teszi. Egyszemélyes feladatfejlesztésre való felkérést megelőzően Vizsgaközpont egyeztetést végez az érintett szakma képviselőivel.

Az elkészült projektfeladat-dokumentációt egy független szakértő véleményezi. Az elkészült vélemények alapján a vizsgaközpont megbízottja és / vagy a feladatkészítő szakértők elvégzi a szükséges változtatásokat. A paraméterváltoztatott projektfeladatot egy szimulált vizsgahelyzetben egy választott képzőintézményben a feladatfejlesztő szakértő és a vizsgaközpont megbízottja jelenlétében kipróbálják. A vizsga értékelése a szabályzatnak megfelelően az értékelőlapokon történik, olyan vizsgabizottság jelenlétében, akik sem a feladatkészítésben, sem a feladatok ellenőrzésében nem vettek részt. A próbavizsgának helyet biztosító képzőhely nyeresége, hogy a próbavizsgáztatók a tanulóknak visszajelzést adnak az értékelőlapok alapján, így a képzőhelyek és a vizsgázók rendelkeznek egy független visszajelzéssel és vizsgatapasztalattal. A próbavizsgázókkal és a vizsgáztatókkal a jelen lévő feladatkészítő szakember és a vizsgaközpont megbízottja értékeli a feladatokat.

Amennyiben független képző intézmény nem vonható be a validálásba, úgy korábban végzett, kevés munkatapasztalattal rendelkező szakember(ek) felkérhető(k) alkalmanként. Amennyiben a feladat jellege indokolja, úgy a validálásra a feladatkészítéstől független szakértő kérhető fel.

A próbavizsga után a feladat-készítő szakértő egyeztet a tapasztalatokról és szükség esetén módosítja a feladatot, az értékelési útmutatót és az értékelőlapot, segédanyagot.

A vizsga előtt lehetőség szerint min. 40 nappal a végleges projektfeladatot a feladat fejlesztője eljuttatja a vizsgaközpont vezetőjének, aki titkosítja a feladatot a vizsgáig. A vizsgahelyszínek lehetőség szerint 30 nappal a vizsga előtt megkapják a vizsgához szükséges eszközök listáját (kibővítve a vizsgán nem használandó eszközzel), hogy a vizsgát elő tudják készíteni.

3.2.1. A projektvizsgafeladat készítés szervezésének és lebonyolításának folyamatlépései

Projektfeladat fejlesztése, értékelési útmutató fejlesztése, értékelőlap fejlesztése, segédanyag készítése.

1. Vizsgaközpont vezető megbízza a feladatfejlesztő szakértőt (1-2-3 fő)
2. Bizottsági ülések, workshop-ok keretében történő feladatkészítés (1 workshop + min. 2 megbeszélés + 1 workshop). Amennyiben a Programkövetelmény erősen szabályozza a feladatot, a feladatfejlesztés workshop nélkül megbeszélésekkel is történhet a szakértők ütemezésében.
3. Független szakértő véleményezése (1 fő)
4. Szükséges módosítások elvégzése
11. Validálás: Próbavizsga a készítéstől, ellenőrzéstől független mérő és értékelő vizsgabizottsági tagokkal (paraméterváltoztatott feladat).
5. Szükséges módosítások elvégzése a feladaton, értékelési útmutatón, értékelőlapon, segédanyagon a feladatkészítő bizottság által.
6. Ellenőrzés, véglegesítés
7. Titkosítás

4. Általános előírások

Abban az esetben, ha a KKK / PK elvárása egy egyszerű feladat megfogalmazása (feladatleírás) vagy, ha a validálási folyamaton már végigért feladat módosított, de a megoldhatóságot nem befolyásoló adattartalommal jelenik meg, úgy a validálását az első vizsgafejlesztési folyamatban kell elvégezni.

Feladatfejlesztési eljárástól eltérés kizárólag indokolt esetben és akkor lehetséges, ha a követelmény feladatleírásának tartalma, a feladat összetettsége, a szerzett tapasztalatok azt lehetővé teszik. Eltérés engedélyezését megelőzően a vizsgaközpont dokumentált egyeztetést folytat érintett szakma képviselőivel.

Kidolgozott vizsgafeladatok, lehetőség szerint nem kerülhetnek a próbavizsgák évében felhasználásra, illetve a próbavizsga körülményeit úgy kell kialakítani, hogy az a próbavizsgában részt vevők számára ne biztosítson tisztességtelen előnyhöz jutást.

Projektfeladat fejlesztése áttekintő táblázata

KKK projektfeladat / Projektfeladatrész (Klasszikus feladatfejlesztés)	PK projektfeladat (KKK projektfeladat/ Projektfeladatrész amennyiben a leírás erősen szabályozott és/vagy kevés szabadságot ad a fejlesztőnek)	Megengedett eltérések/ megjegyzések		Egyszerű feladatmegfogalmazás, feladatleírás, típusfeladat
Vizsgaközpont vezető megbízza a feladatkészítő bizottságot (1-3 fő)	Vizsgaközpont vezető megbízza a feladatfejlesztő szakértőt (1-2-3 fő)	Egyszemélyes feladatfejlesztésre való felkérés abban az esetben lehetséges, ha a Programkövetelmény feladatleírásának tartalma, a feladat összetettsége, azt lehetővé teszi.		Vizsgaközpont vezető megbízza a feladat leíróját, értékelési útmutató, értékelőlap készítőjét
Bizottsági ülések, workshop-ok keretében történő feladatkészítés (min 4 órás workshop + min. 3 megbeszélés + min. 4 órás záró workshop)	Bizottsági ülések, workshop-ok keretében történő feladatkészítés (1 workshop + min. 2 megbeszélés + 1 workshop) (nincs minimum időkorlát)	Amennyiben a Programkövetelmény erősen szabályozza a feladatot, a feladatfejlesztés workshop nélkül megbeszélésekkel is történhet a szakértők ütemezésében.		
Független szakértők véleményezése (1 fő)	Független szakértő véleményezése (1 fő)			Független szakértő véleményezése
Szükséges módosítások elvégzése	Szükséges módosítások elvégzése			Szükséges módosítások elvégzése
Validálás 1 (szükség szerint) Próbamegoldás tanulócsoporttal (1 helyszínen átlagos tanulócsoporttal) (paraméterváltoztatott feladat)				
Szükséges módosítások elvégzése				
Validálás 2 (szükség szerint): Próbavizsga (a készítéstől, ellenőrzéstől független vizsgabizottsággal (mérő, értékelő)) de a készítő bizottság legalább egy tagja és a vizsgaközpont képviselőjének jelenlétében (paraméterváltoztatott feladat)	Validálás: Próbavizsga (választott képző intézményben a készítéstől, ellenőrzéstől független vizsgabizottsággal) de a készítő bizottság legalább egy tagja és a vizsgaközpont képviselőjének jelenlétében (paraméter / adat változtatott feladat)	Amennyiben független képző intézmény nem vonható be a validálásba, úgy korábban végzett, kevés munkatapasztalattal rendelkező szakember(ek) felkérhető(k) alkalmanként.	Amennyiben a feladat jellege indokolja, úgy a validálásra a feladatkészítéstől független szakértő kérhető fel	Validálás első alkalommal
Szükséges módosítások elvégzése a feladaton, értékelési útmutatón, értékelőlapon, segédanyagokon a feladatkészítő bizottság által.	Szükséges módosítások elvégzése a feladaton, értékelési útmutatón, értékelőlapon, segédanyagokon a feladatkészítő bizottság által.			
Ellenőrzés, véglegesítés	Ellenőrzés, véglegesítés			Ellenőrzés, véglegesítés
Titkosítás	Titkosítás			Titkosítás

Mellékletek, bizonylatok:

M701. Vizsgák értékelési szempontjai

M702. Megbízólevél feladatkészítésre – szakmai vizsgára

M703. Megbízólevél feladatkészítésre – képesítő vizsgára

M704. Megbízólevél véleményezésre – szakmai vizsgára

M705. Megbízólevél véleményezésre – képesítő vizsgára